

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER

PÅTALEVEDTAK

SAK NR 15869508 582/22-123

**ETTERFORSKING AV A VED SØR-VEST POLITIDISTRIKT FOR
UFORSIKTIG OMGANG MED SKYTEVÅPEN****Sammendrag og konklusjon**

A er ilagt forelegg på kr 14 000,- for overtredelse av straffeloven § 188 om uforsiktig omgang med skytevåpen.

A skulle ved endt tjeneste trene på avtrekk før hen låste inn våpenet. Hen avfyrte da et skudd som gikk gjennom veggen og inn i en badstu på stasjonen.

Spesialenheten er ikke i tvil om at handlingen var egnet til å volde fare for andre, at A opptrådte i strid med kravet til forsvarlig opptreden, og er å bebreide da hen tørrtrente med våpenet uten på forhånd å forvise seg om at våpenet var tomt. Objektive og subjektive vilkår for straff etter straffeloven § 188 er oppfylt.

Anmeldelsen

Sør-Vest politidistrikt har ved påtegning 26. september 2022 oversendt anmeldelse av A. Av anmeldelsen fremgår at A 25. september 2022 avfyrte et vådeskudd på xx politistasjon.

Spesialenhetens etterforskning

På anmodning fra Spesialenheten har kriminalteknikere fra Sør-Vest politidistrikt gjennomført åstedsundersøkelse. Spesialenheten har fra politidistriktet mottatt åstedsrapport, illustrasjonsmappe og plantegning fra stasjonen.

A er avhørt som mistenkt.

Nærmere om sakens faktum

På bakgrunn av opplysninger fremkommet under etterforskningen, legger Spesialenheten til grunn at A om kvelden 25. september 2022 avfyrte ett skudd med sitt tjenestevåpen mot et garderobeskap i våpenrommet på xx politistasjon. Prosjektilet trengte gjennom et garderobeskap, veggen mellom våpenrommet og en badstue, og gjennom badstuen. Prosjektilet stoppet i motsatt vegg i

Spesialenheten for politisaker

Underskrevet digitalt
Terje Nybøe (TNY004) 20.03.2023

badstuen. Dette var også veggen mellom badstuen og et toalett. Denne veggen fremsto som en lettvegg.

A er IP4-godkjent og ansatt ved forebyggende og patrulje i Sør-Vest politidistrikt. A har i avhør forklart at hen etter vaktslutt skulle låse inn våpenet sitt etter en lang arbeidshelg. Hen tenkte å tørrtrene på avtrekk fordi skytegodkjenning var nært forestående. A tenkte ikke på at magasinet stod i våpenet. Hen hadde ikke skudd i kammeret, så hen tok ladegrep. Dersom hen da hadde hatt skudd i kammeret, ville det kommet ut en kule. Hen tok ladegrep, det kom ikke kule ut og hen tenke at det heller ikke var rart ettersom hen ikke hadde ladd våpen. A siktet på klistremerke på det ene garderobeskapet og trakk forsiktig av for ikke å nappe. Idet hen var kommet til det harde trykket på pistolen, kom en kollega inn. A fortsatte å trekke og da gikk skuddet av. A forsto først veldig lite, og lurte på om hen hadde tatt feil våpen. Det gikk imidlertid opp for hen at hen faktisk hadde ladet våpenet før avtrekket.

Ifølge A har det vært en oppfatning på stasjonen at den aktuelle veggen er av betong fordi man et sted kan se betong i en åpning i veggen. Av den grunn har de tørrtrent på avtrekk denne veien. Det har imidlertid vist seg at veggen er av gips.

Våpenet som ble avfyrt var A sitt personlige tjenestevåpen, og hen har ikke opplevd funksjonsfeil. Ifølge A skyldtes hendelsen menneskelig feil fra hens side, og representerer et brudd på sikkerhetsreglene.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker har til oppgave å etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet og påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1.

Saken er vurdert som mulig overtredelse av straffeloven § 188 om uforsiktig omgang med skytevåpen. Straffansvar etter denne bestemmelsen er betinget av at gjerningspersonen har brukt eller behandlet skytevåpenet på en uforsiktig måte, og at denne opptreden er "egnet til å volde fare for andres liv eller helse". Det kreves ikke at adferden faktisk har voldt fare, men tilstrekkelig at adferden objektivt sett var egnet til å volde fare. Lovens ordlyd viser at fare for lovovertrederens eget liv eller helse ikke rammes, samt at fare for materiell skade ikke omfattes.

Av Sikkerhetsbestemmelser for opplæring, trening og øvelse i politiet, utgitt av Politidirektoratet 12. juli 2019, fremgår følgende sikkerhetsregler ved all behandling av skytevåpen:

- "1. Alle våpen er alltid ladd:
Alle våpen behandles alltid som om de er ladd, også etter at tilstand er verifisert.
2. Hold finger borte fra avtrekker til siktene er på målet:
I praksis betyr dette at finger kun skal på avtrekker når skudd kan avfyres.
3. Aldri la våpenet peke på noe du ikke er villig til å skade/ødelegge:
Løpet regnes som våpenets viktigste sikring, og det er uakseptabelt å peke på noen, (eller seg selv) uten god grunn.

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 20.03.2023

side 2 av 4

4. Vær sikker på ditt mål og hva som er bak:

Identifiser målet sikkert og ta hensyn til øvrig personell/objekter i målområdet. Rikosjettfare, gjennomskyting og eventuell risiko ved bomskudd skal hensyntas og dersom noen av de ovennevnte faktorer kan inntreffe skal opplæring, trening eller øvelsen flyttes til sikkert område."

I henhold til politiets tømmeprosedyrer for pistol skal sleiden hektes opp i bakre stilling, man skal sjekke at magasinet ikke er i våpenet og kontrollere at kammeret er tomt for patroner. Deretter skal sleiden slippes frem. Det er i tillegg innført såkalt "press check" for å fange opp andre feil før nedspenningen, for eksempel at magasinet settes inn igjen i våpenet. Dersom dette skjer, sleiden slippes frem fra bakre stilling og man tar avtrekk, vil skudd gå av. Et "press check" betyr at mekanismen skal åpnes ca. én cm slik at man kan observere at kammeret er tomt, og skal foretas før nedspenningen og som en del av hele prosedyren. Dersom magasinet settes i etter et "press check" vil ikke patroner komme inn i kammeret.

I foreliggende sak forsikret ikke A seg om at magasinet ikke sto i våpenet, og hen kan heller ikke ha tatt "press check". Skuddet ble videre avfyrt mot bakgrunn som ikke var sikker. A hadde ingen kontroll på hvor prosjektilet ville gå eller om det var andre personer bak veggen og i badstuen. Spesialenheten er overbevist om at As bruk av skytevåpenet var egnet til å volde fare for andre. Objektive vilkår for straff er etter dette oppfylt.

Straffeloven § 188 oppstiller et blandet skyldkrav, jf. Ot.prp.nr.8 (2007-2008) side 345. Det kreves forsett med hensyn til at man har med et skytevåpen å gjøre. Dette vilkåret er utvilsomt oppfylt. Når det gjelder bruk av våpenet på en uforsiktig måte som er egnet til å volde fare for andres liv eller helse, ligger det i ordlyden at det er tilstrekkelig med uaktsomhet.

Uaktsomhet er definert i straffeloven § 23 som lyder slik: «Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides, er uaktsom.»

Det skal foretas en toleddet vurdering. For det første må det fastlegges hva som er kravet til forsvarlig opptreden på det aktuelle livsområdet. For det andre må det vurderes om gjerningspersonen ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides. A er utdannet politi og har god erfaring med våpenhåndtering i tjenesten. Dersom hans håndtering av våpenet er i strid med normen for forsvarlig opptreden i politiet, er det også grunn til å bebreide hen. Det sistnevnte vurderingstemaet får dermed ikke selvstendig betydning.

I Høyesteretts dom, HR-2022-2179, uttales følgende om aktsomhetskravet i straffeloven §188:

"Ikke enhver form for uaktsomhet er straffbar. En noe klanderverdig opptreden som bare gir grunnlag for lite bebreidelse for mangel på aktsomhet, er ikke straffbar, jf. Ot.prp.nr.90 (2003-2004) side 427 og Rt-2013-312 avsnitt 15. Som det fremgår av dommen, gjelder dette særlig ved uaktsom skade på personer eller ting. Straffeloven § 188 retter seg mot å volde fare for andres liv eller helse ved omgang med gjenstander og stoffer som i utgangspunktet har et stort skadepotensial. Ved anvendelsen av denne bestemmelsen er det dermed mindre plass for avvik fra en fullt ut aktsom opptreden."

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 20.03.2023

side 3 av 4

I foreliggende sak var vådeskuddet et resultat av at A avvek fra tømmeprosedyren, og manglede kontroll av om våpenet var ladd før hen igangsatte treningen. Hen forsikret seg ikke om at våpenet var rettet mot sikker bakgrunn, og tok derfor ikke hensyn til faren for gjennomskyting som er en av de fire grunnleggende sikkerhetsbarrierer. Etter Spesialenhetens mening hviler ansvaret for dette siste på den enkelte tjenesteperson som håndterer våpen, og som til syvende og sist trykker på avtrekkeren. Om det har vært en oppfatning ved stasjonen om at det var en trygg vegg (betong) kan derfor ikke tillegges avgjørende vekt ved aktsomhetsvurderingen. Spesialenheten er ikke i tvil om at A opptrådte i strid med kravet til forsvarlig opptreden og er å bebreide for den uforsiktige omgangen med våpen som var egnet til å volde fare for andre. Subjektive vilkår for straffer etter dette oppfylt.

Spesialenheten finner således at de objektive og subjektive vilkår for straff etter straffeloven § 188 er oppfylt. Saken avgjøres med forelegg. Boten settes passende til kr. 14 000,-, subsidiært fengsel i 14 dager.

Administrativ vurdering jf. påtaleinstruksen § 34-7 andre ledd

Spesialenheten har i flere vedtak sendt vådeskudd til administrativ gjennomgang fordi steder der det bedrives "tørrtrening" likevel ikke er tilstrekkelig sikre. Også denne saken illustrerer problemstillingen og sendes derfor til administrativ vurdering til politidistriktet og Politidirektoratet.

Vedtak

A ilegges forelegg for overtredelse av straffeloven § 188. Forelegget utferdiges på eget dokument.

A underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes politimesteren i Sør-Vest politidistrikt og Politidirektoratet for administrativ gjennomgang, jf. påtaleinstruksen § 34-7 andre ledd.

Spesialenheten for politisaker, 20. mars 2023

Terje Nybøe

sjef

Underskrevet digitalt

Terje Nybøe (TNY004) 20.03.2023

side 4 av 4